

AUDIT- EN REKENINGENCOMMISSIE
GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM
BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER 14035
WWW.HILVERSUM.NL

De gemeenteraad van Hilversum

DATUM 26 juni 2018
ONS KENMERK
UW BRIEF VAN
UW KENMERK
BEHANDELD J.I.V. Mekel
DOOR
TELEFOON 14035
BIJLAGEN
BETREFT jaarlijkse onderzoek getrouw- en rechtmatigheid financiële
beheer en jaarrekening 2017.

Geachte raad,

In haar vergadering van 21 juni jl. heeft de Audit- en rekeningcommissie het rapport van bevindingen van de accountant over de jaarstukken 2017 behandeld alsmede de jaarstukken zelf.

Samengevat zijn het rapport van bevindingen en de jaarstukken positief door de Audit- en rekeningcommissie ontvangen. De commissie heeft een aantal aanbevelingen die zij uw raad ten behoeve van de behandeling in uw vergadering van 4 juli as. wil meegeven. U vindt deze in onderstaand advies terug.

Voorafgaand daaraan merkt de commissie over de tijdige beschikbaarheid van de jaarstukken en de rapportage accountant het volgende op.

Opmerkingen vooraf

Het volledige controlewerk is door de accountant nog niet geheel afgerond. De Audit- en rekeningcommissie heeft het rapport van bevindingen van de accountant beoordeeld, ondanks dat dit nog niet het definitieve exemplaar is. De accountant verwacht dat vlak voor de raadsvergadering van 4 juli de werkzaamheden zijn afgerond en de definitieve verklaring wordt afgegeven. Tijdens de vergadering van de Audit- en rekeningcommissie heeft hij aangegeven dat hij geen majeure afwijkingen verwacht, die zijn conceptverslag negatief (zullen) beïnvloeden. Vooralsnog verwacht de accountant een goedkeurende verklaring te kunnen afgeven. De organisatie van Hilversum verdient daarvoor een compliment.

De oorzaak dat de accountant zijn werkzaamheden nog niet heeft afgerond ligt aan een gebrekkige planning en afstemming van de werkzaamheden tussen organisatie en accountant. Het is niet voor het eerst dat de commissie dit constateert. Ook het vorige jaar heeft zij daarbij kanttekeningen geplaatst. De planning en afstemming blijven daardoor kritische succesfactoren om het accountantsverslag tijdig af te ronden. De commissie dringt er op aan dat voor het volgende jaar de afspraken die aan het begin over de controlewerkzaamheden worden gemaakt, ook bij de uitvoering van de werkzaamheden steeds op de agenda staan zodat de organisatie en de accountant in staat zijn om steeds de afstemming te zoeken of die planning nog wel actueel en haalbaar is c.q. of daar bijsturing op nodig is.

Volgend jaar zal een nieuwe accountant de controlewerkzaamheden over het boekjaar 2018 uitvoeren. De commissie ziet dat voor de eigen organisatie als een kans om in de gesprekken met de accountant de planning en de afstemming expliciet te agenderen als een continu aandachtspunt.

Advies en aanbevelingen Audit- en rekeningencommissie naar aanleiding van accountantsverslag.

In algemene zin adviseert de Audit- en rekeningencommissie uw gemeenteraad positief over de rapportage van de accountant en de bijbehorende jaarstukken 2017. Daarbij komt zij tot de volgende bevindingen.

1. Sociaal Domein: onzekerheid prestatielevering PGB's

Evenals vorig jaar heeft de Sociale Verzekeringsbank over de levering van de door de SVB betaalde prestaties geen gecontroleerde (goedgekeurde) verantwoordingsinformatie aan kunnen leveren. De accountant wijst er in zijn verslag op dat vanwege de impact (€1.2 mln.) op de gemeentelijke lasten en de onzekerheid uit de prestatielevering, er een verhoogd risico bestaat op een afwijking van een materieel belang. De accountant had dit ook al over het jaar 2016 geconstateerd. Naar aanleiding van deze constatering heeft de gemeente maatregelen getroffen door naast de financieel administratieve controles een steekproefsgewijze controle uit te laten voeren naar de prestatielevering door middel van huisbezoeken. De accountant verwacht dat hierdoor de onzekerheid wordt weggenomen.

De steekproefsgewijze controles hebben plaatsgevonden in het kader van een zogeheten 213a onderzoek¹ door het college naar de rechtmatigheid van de verstrekte PGB. Dit onderzoek wordt zeer binnenkort aan de raad aangeboden. De commissie begrijpt het advies van de accountant om op dit vlak eigen beleid te ontwikkelen als een aanbeveling om te bezien of deze de steekproefsgewijze controle van huisbezoeken ook voor het jaar 2018 moet worden gecontinueerd. De Audit- en rekeningencommissie adviseert om die afweging om deze werkwijze te continueren expliciet aan de orde te laten komen bij de behandeling van dit 213a onderzoek in de raadscommissie.

2. Bijstortverplichting/treffen van een voorziening voor Crailo

De accountant heeft onderzocht of er voor de gemeente een bijstortverplichting bestaat in een eventueel verlies op het samenwerkingsverband waarmee Hilversum samen met Laren en Gooise Meren het project Crailo ontwikkelen. De schatting van de grondexploitatieberekening Crailo is volgens de accountant aan opbrengstenkant optimistisch weergegeven. Als een bijstortingsverplichting wordt vastgesteld, dan zal een voorziening moeten worden getroffen voor Crailo.

De commissie meent dat de positieve grondexploitatieberekening voldoende is onderbouwd en beargumenteerd. Er is sprake van een gemeenschappelijk samenwerkingsverband waarbinnen een intergemeentelijke gebiedsontwikkeling plaatsvindt. De Hilversumse grondprijzen kunnen alleen daarom al niet leidend zijn voor de grondexploitatie. Een minder positieve grondexploitatieberekening doet daarnaast geen recht aan specifieke kenmerken van dit project, zoals de aantrekkelijke ligging.

Overigens: zelfs wanneer wordt uitgegaan van een minder positieve grondexploitatieberekening, dan blijft de netto contante waarde positief, zodat er geen bijstortverplichting bestaat en er dus ook geen voorziening behoeft te worden getroffen.

3. Winstneming Anna's Hoeve

De accountant heeft kritische kanttekeningen geplaatst bij de voortgang van de grondexploitatie Anna's Hoeve. De aanvankelijke conclusie van de gemeente bij de eerste lijn controle dat er geen sprake is van tussentijdse winstneming, heeft de accountant weerlegt. De accountant merkt daarbij op dat de Verbijzonderde Interne Controle² (VIC) in zijn controle vergelijkbare opmerkingen heeft geplaatst bij de winstneming op Anna's Hoeve. De commissie vraagt zich hierbij af of de accountant en de VIC de bevindingen van de eerste lijn controle zonder overleg met elkaar hebben gecontroleerd. Als de VIC tot dezelfde bevindingen is gekomen als de accountant, dan is de vraag of het onderzoek van de accountant noodzakelijk was. De bevindingen van de VIC zouden namelijk zonder meer aanleiding zijn geweest om de conclusie van de eerste lijn te corrigeren. De commissie benadrukt dat zich hier tussen de VIC en de accountant het in de inleiding van deze brief genoemde gebrek aan planning en afstemming van de werkzaamheden wreekt.

Los daarvan stelt de accountant dat Hilversum voorzichtig is in de ingeschatte aannames. Dit uit zich in de toegenomen eindwaarde van 2017 ten opzicht van 2016. De te verwachten grondprijzen worden volgens de accountant onvolledig in de verwachte eindwaarde verwerkt. De commissie heeft echter begrip voor de

¹ Een 213a onderzoek is een onderzoek dat het college doet naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur. Het college brengt daarover verslag uit aan de raad. 213a verwijst naar artikel 213a Gemeentewet

² De Verbijzonderde Interne Controle wordt door de eigen organisatie uitgevoerd. Het doel er van is te toetsen of interne controle en beheersmaatregelen in de processen hebben gewerkt.

conservatieve benadering van de ingeschatte aannames. De hogere opbrengst bij Anna's Hoeve is namelijk, naast de invloed van de gewijzigde economische omstandigheden, ook het gevolg van een andere wijze van inschrijven (bij opbod) op de verkoop van de kavels gedurende de loop van het project. Daarbij was voorshands niet duidelijk of dit gewijzigde verkoopbeleid zou leiden tot een hogere opbrengst.

Afsluitende opmerkingen

1. Overige onzekerheden

Ter vergadering van de Audit- en rekeningcommissie is duidelijk geworden dat de accountant na de aanbieding van de jaarstukken, controleverschillen heeft geconstateerd in de nagekomen inkoopfacturen. Het gaat om nagekomen facturen, die betrekking hebben op in 2017 geleverde prestaties, maar die niet verantwoord zijn in de jaarstukken 2017. Eerder waren al door de VIC onrechtmatigheden op de inkoop aan het licht heeft gebracht. Het gaat daarbij om "oud zeer" (aangebestedingen uit het verleden), welke niet aan de Europese regelgeving voldoet.

De goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. De respectievelijke goedkeuringstoleranties bedragen 2,5 mln. en 7,6 mln. De door de VIC geconstateerde fout benadert deze goedkeuringstolerantie voor fouten dusdanig, dat er geen ruimte meer is voor ongecorrigeerde controleverschillen.

De controleverschillen op de nagekomen inkoopfacturen zullen daarom volledig in de cijfers moeten worden verwerkt om een goedkeurende verklaring te kunnen krijgen. Het jaarrekeningresultaat wordt door deze correctie € 130.000 lager.

2. Kosten meerwerk

In zijn verslag merkt de accountant op dat de investeringen in de eigen interne organisatie, onder meer door de kwaliteitsimpuls in de VIC, niet – direct – leidt tot een vermindering van de externe controlekosten. De kwaliteitsimpuls in de VIC leidt er toe dat de accountant additioneel gegevensgerichte controlewerkzaamheden heeft moeten verrichten. Tezamen met drietal andere elementen zorgen die er voor dat wordt afgeweken van de voorcalculatorische inschatting van de urenbesteding.

De Audit- en rekeningcommissie constateert dat die afwijking wel bijzonder fors is. De urenbesteding is in het totaal de helft meer dan was geprognoseerd. Voor de specialisten is zelfs sprake van een vervijfvoudiging. Dat er wellicht enige meerkosten met de werkzaamheden over het boekjaar 2017 zijn gemoeid, met name door werkzaamheden die te maken hebben gehad met de aankoop van Crailo, kan de commissie zich voorstellen. De accountant heeft tijdens de vergadering de commissie er niet van kunnen overtuigen dat de gemeente als opdrachtgever tevoren akkoord heeft gegeven op deze forse overschrijding. Daarnaast vindt de commissie dat de argumentatie die in het accountantsverslag aan de overschrijding ten grondslag wordt gelegd, mager is.

De commissie heeft in de vergadering van 21 juni, waar het accountantsverslag werd besproken, aan de accountant meegedeeld dat zij het college zal adviseren om de meerkosten, zoals die nu zijn opgevoerd, niet te betalen. Daarbij gaat de commissie er vanuit dat zij op dit punt het gevoel van de raad heeft verwoord.

Hoogachtend,
De Audit- en rekeningcommissie,

de griffier, plv.,

de voorzitter,

J.I.V. Mekel

M.F. Vogel